MIKULÁŠ MOYZES

SONATÍNA

PRE KLAVÍR

SLOVENSKÉ HUDOBNÉ VYDAVATEĽSTVO • BRATISLAVA

5.

Na prvú stránku.

Mikuláš Moyzes [nar. 6. decembra 1872 vo Zvolenskej Slatine, zomr. 2. apríla 1944 v Prešove] vo svojom skladateľskom odkaze zanechal náčrtky k sonatíne na klavír. Často mi o nej hovorieval. No, ani raz mi tieto náčrtky neukázal, ani nezahral. Po jeho smrti našiel som na niekoľkých už zožltnutých hárkoch notové záznamy. Na jednom z nich uvedený je aj nadpis, takže nebolo pochýb o tom, že skutočne ide o sonatínu, o ktorej Mikuláš Moyzes hovorieval. Pri prezeraní týchto nedokončených úryvkov zaujal ma opäť ten prostý a tým aj správny postoj Mikuláša Moyzesa k tvorbe pre mládež, s akým som sa už raz stretol v jeho zbierkach »Našim deťom« [nakl. J. Závodský, Bratislava] a »Našej mládeži« [nakl. Matica Slovenská, Turč. Sv. Martin]. Našiel som v záznamoch pre túto sonatínu nie jeden spoločný rys, aký viedol aj Vítězslava Nováka [nar. 5. decembra 1870 v Kamenici n/Lipou] ku svojim sonatínam, dielo 54. A len pre zaujímavosť uvádzam, že Mikuláš Moyzes zapodieval sa týmto nápadom na svojom dávnom pôsobisku, v zadunajskom Čurgove, kedysi pred päťdesiatimi rokmi.

Toto začaté dielo volalo po dokončení. Ujal som sa ho v novembri 1947, aby som sedemdesiate piate narodeniny Mikuláša Moyzesa takýmto spôsobom uctil.

Prvá časť [allegro moderato] bola natoľko vypracovaná, že sa dala zrekonštruovať zamýšľaná sonátová forma. Expozícia prináša hlavnú myšlienku, voľne štylizovanú ľudovú pieseň »Bodaj by vás...« a vedľajšiu myšlienku, citovanú ľudovú pieseň »Od Oravy dážď ide...«. Rozvedenie spočíva v tom, že úvodný takt vedľajšej myšlienky je figurálne spracovaným sprievodom k prvým štyrom taktom hlavnej myšlienky. Repríza napokon je variačne pozmeneným obrazom expozície.

Druhá časť [larghetto] je malým rondom s dvoma myšlienkami. Ani k tejto ani k finálnej časti nezanechal Mikuláš Moyzes záznamy. Bolo treba hľadať v pozostalosti. Našiel som medzi mnohými záznamami nenápadný náčrt, ktorý sa mi videl vhodným a do sonatíny štýlove zapadajúcim na vypracovanie formy malého ronda.

Tretia časť [allegro vivace] vznikla úpravou »Arabesky« z klavírnej tvorby Mikuláša Moyzesa. Klavírna tvorba tešila sa u neho v obľube, no nie so zameraním na cyklické formy. Azda i to bola príčina, že svoju sonatínu nedokončil. Úprava »Arabesky« spočíva v tom, že jej voľná forma klavírnej fantázie bola zkonkretizovaná v rondovej forme veľkého typu s troma myšlienkami a s dôrazom na technické vymoženosti klavírnej hry. Aj pôvodný výraz »Arabesky« vyžadoval takú úpravu, aby tvorila logicky iskrenné finále sonatíny.

Nie bez príčiny sa ujaly inštruktívne skladby Mikuláša Moyzesa pre klavír. Zbierky »Našim deťom« a »Našej mládeži« sú vyhľadávané našou hudbumilujúcou drobotinou a udomácnily sa v našich hudobných školách. Mojim cieľom bolo zavŕšiť ušľachtilú a záslužnú prácu Mikuláša Moyzesa na poli klavírnej tvorby pre mládež cyklickou skladbou, keďže za jeho života už k tomu nedošlo. A takto jeho klavírna tvorba pre mládež stáva sa uzavretým celkom.

Bratislava, 28. novembra 1948.

Alexander Moyzes

SONATÍNA

I

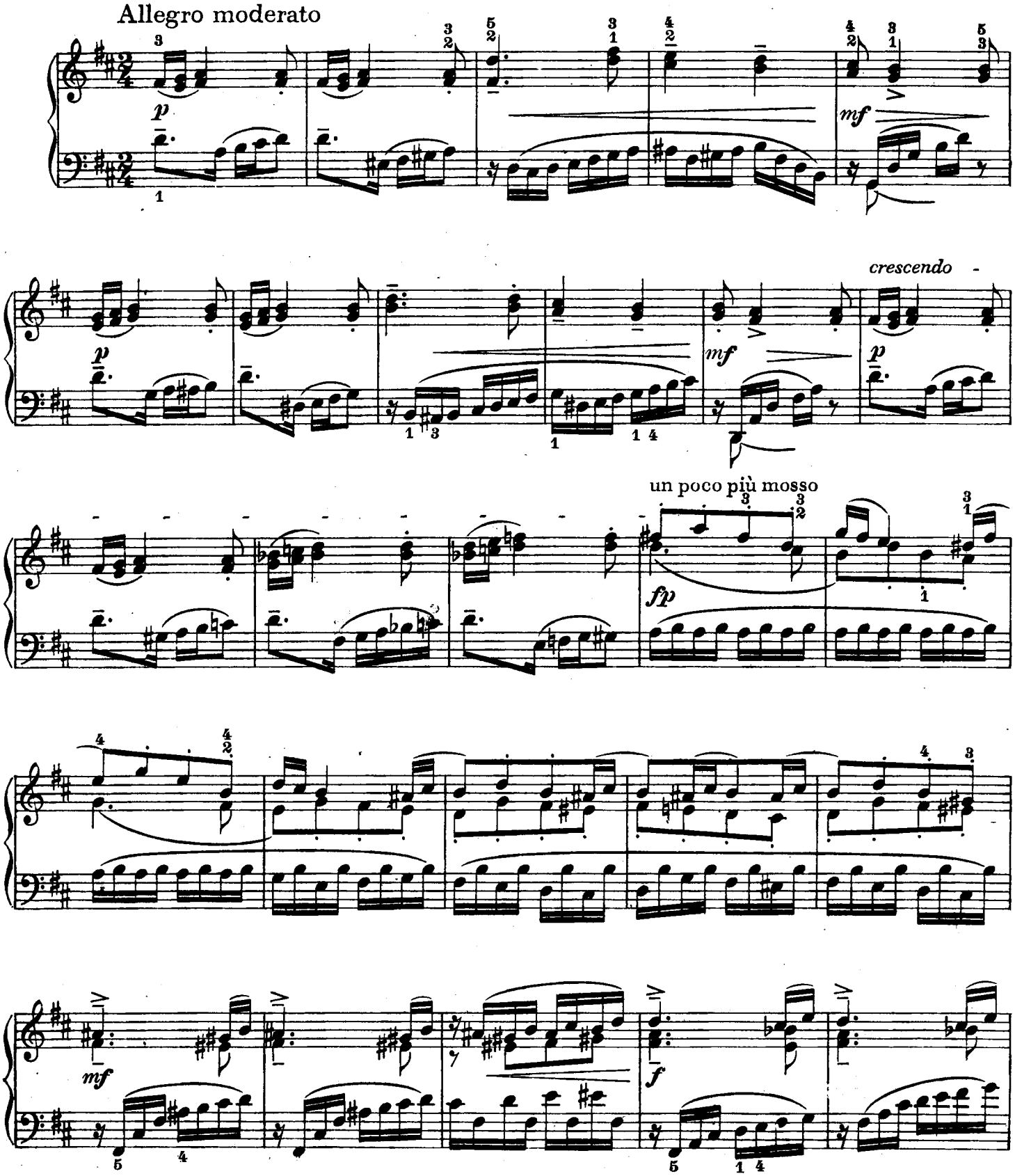

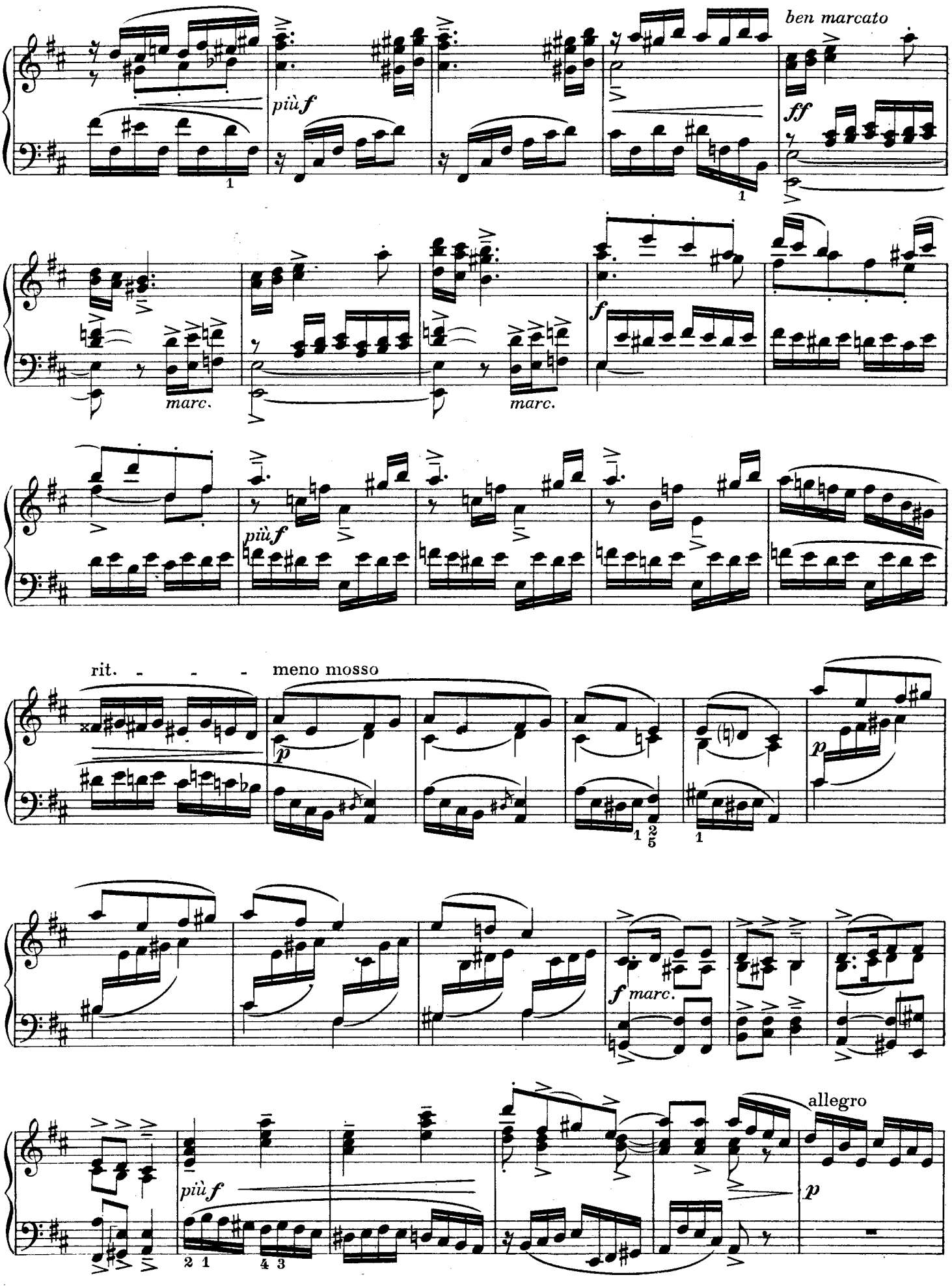
ben marcato
più f
ff
marc.
marc.
più f
f
rit. - - - meno mosso
p
p
f marc.
allegro
più f
p

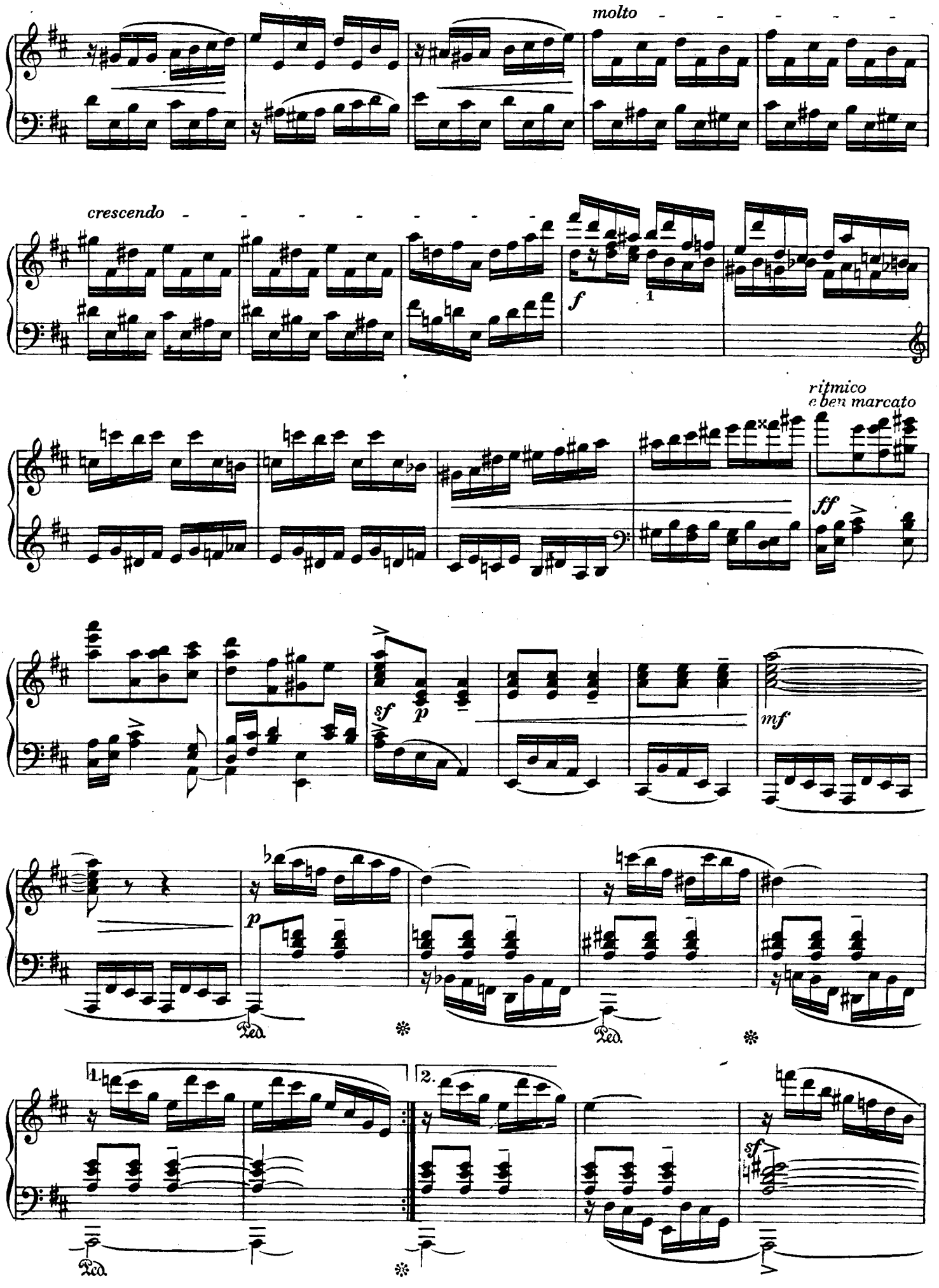
molto
crescendo
f
1
ritmico
e ben marcato
ff
sf
p
mf
p
Ped.
Ped.
1.
2.
Ped.
sf

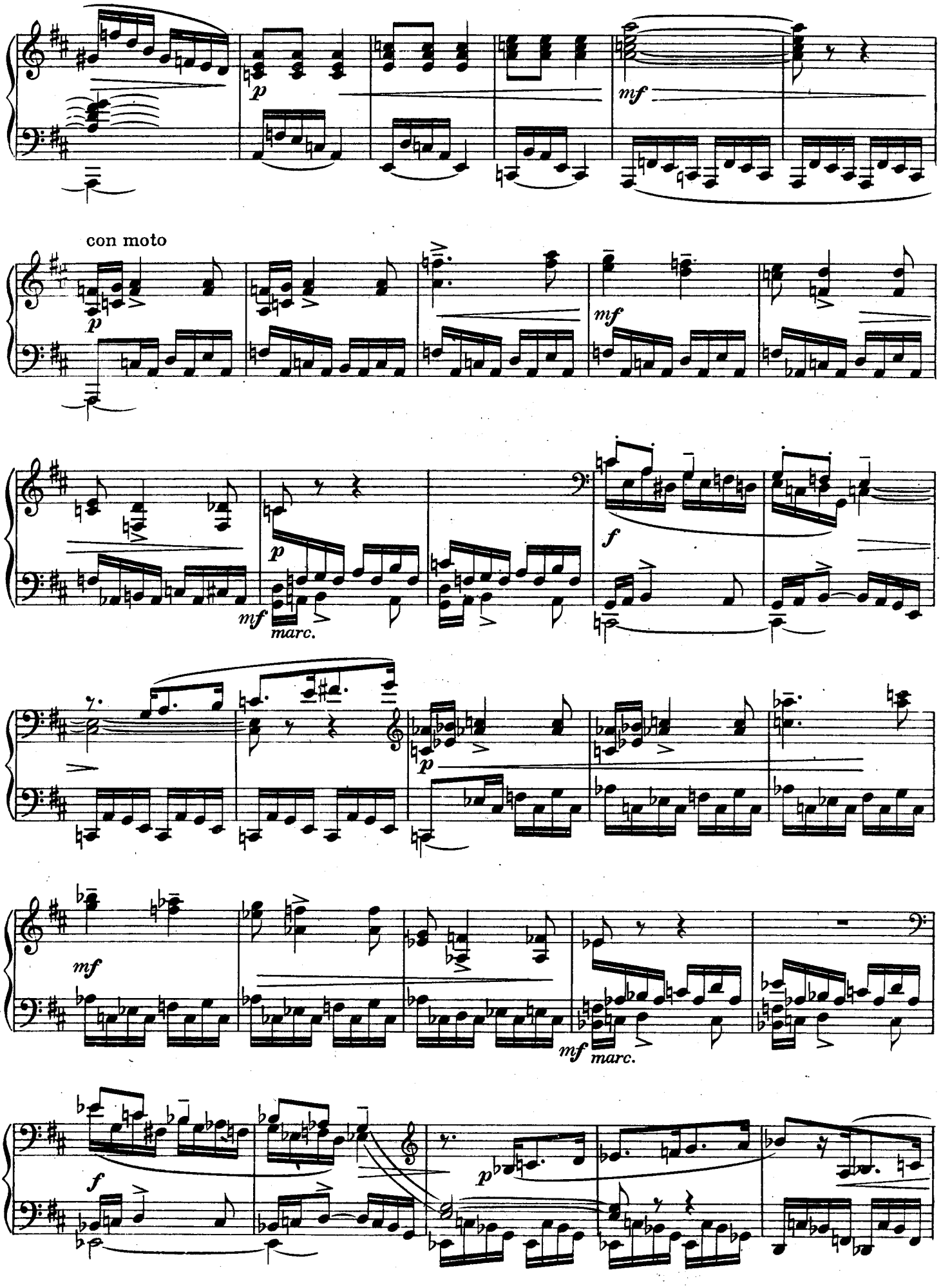
p
mf
con moto
p
mf
mf
marc.
f
p
mf
mf
marc.
f
p

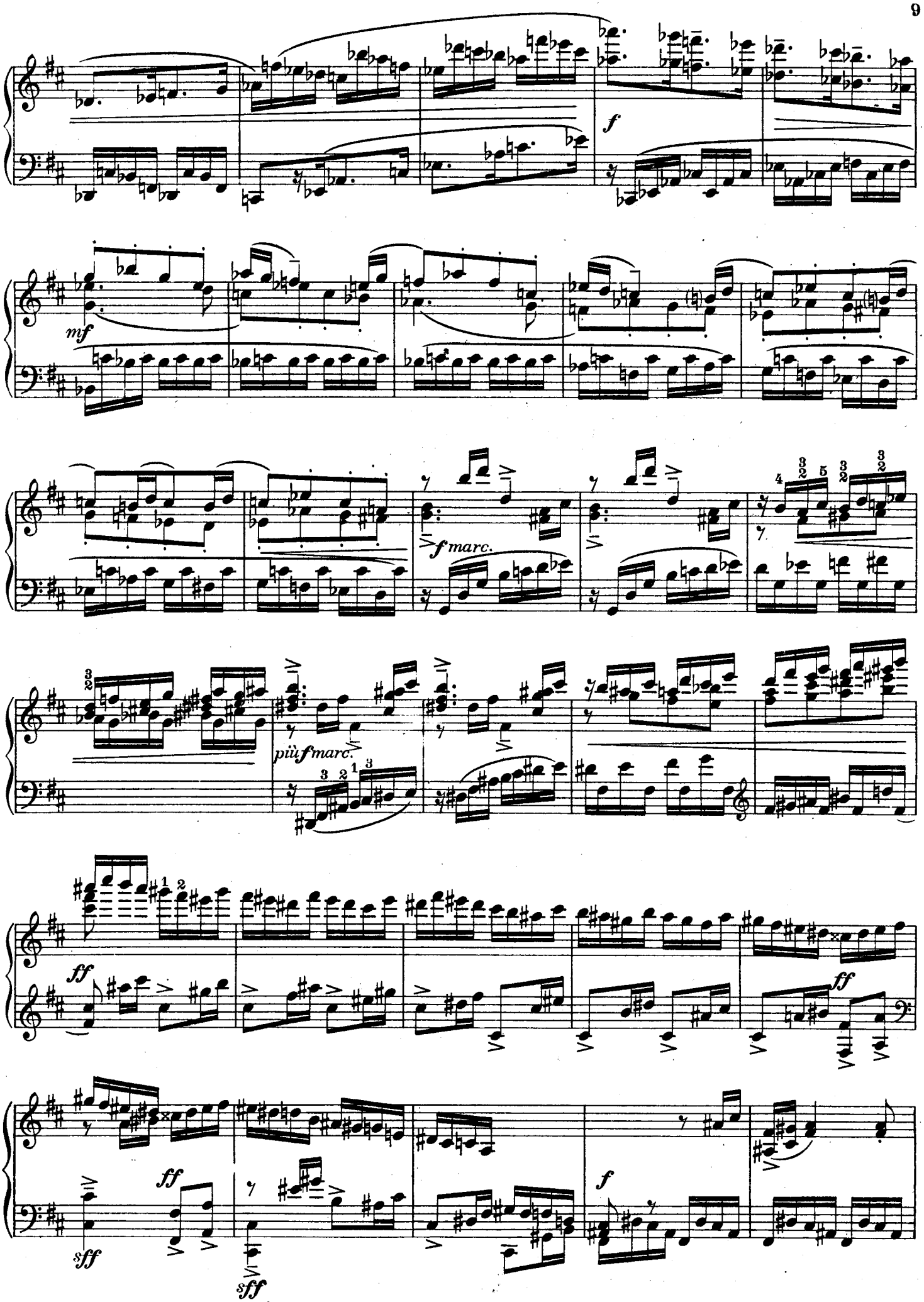
f
mf
f marc.
più f marc.
ff
ff
sff
sff
ff
f

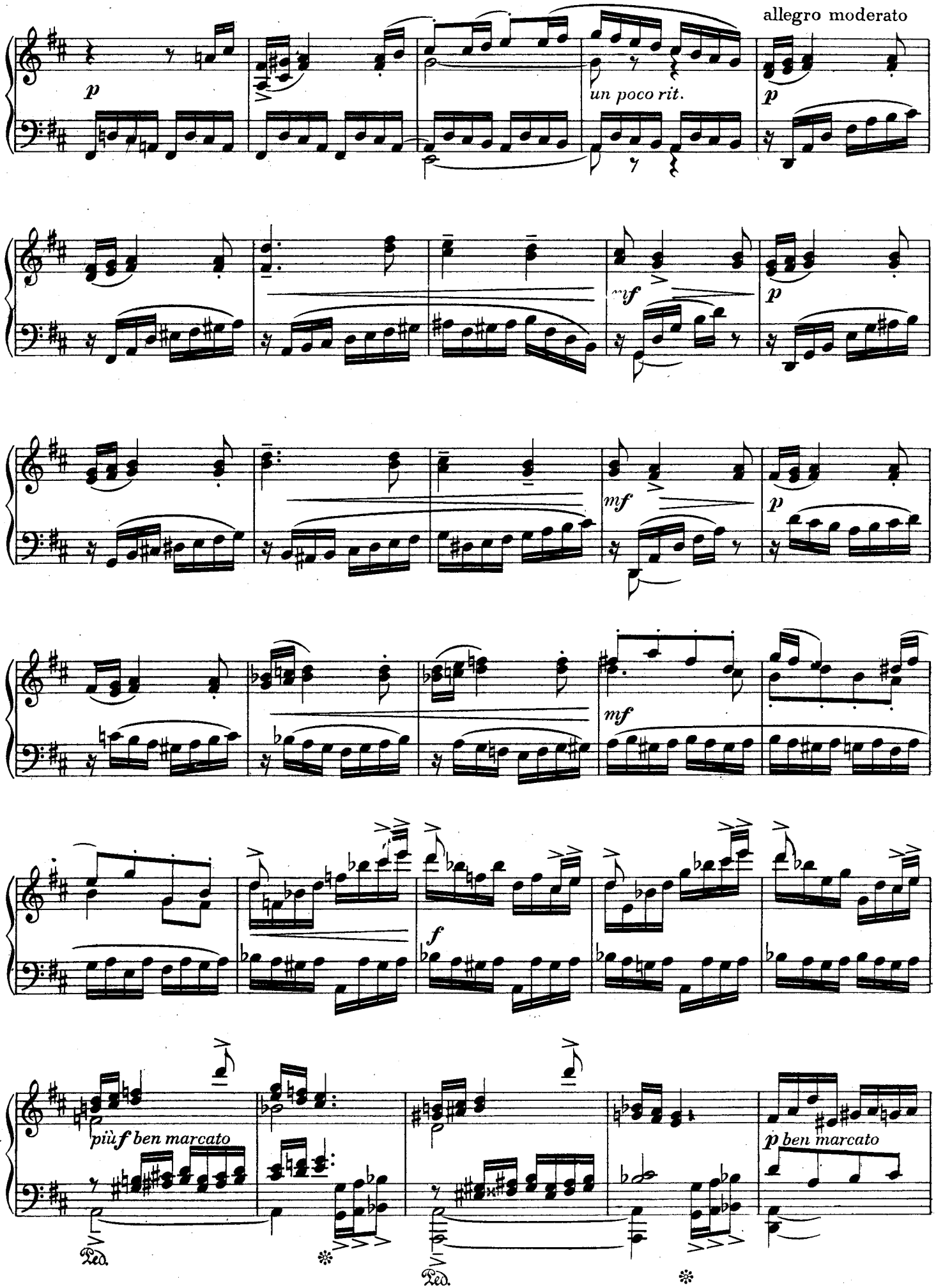
allegro moderato
p
un poco rit.
p
mf
p
mf
p
mf
f
più f ben marcato
p ben marcato
Ped.
Ped.

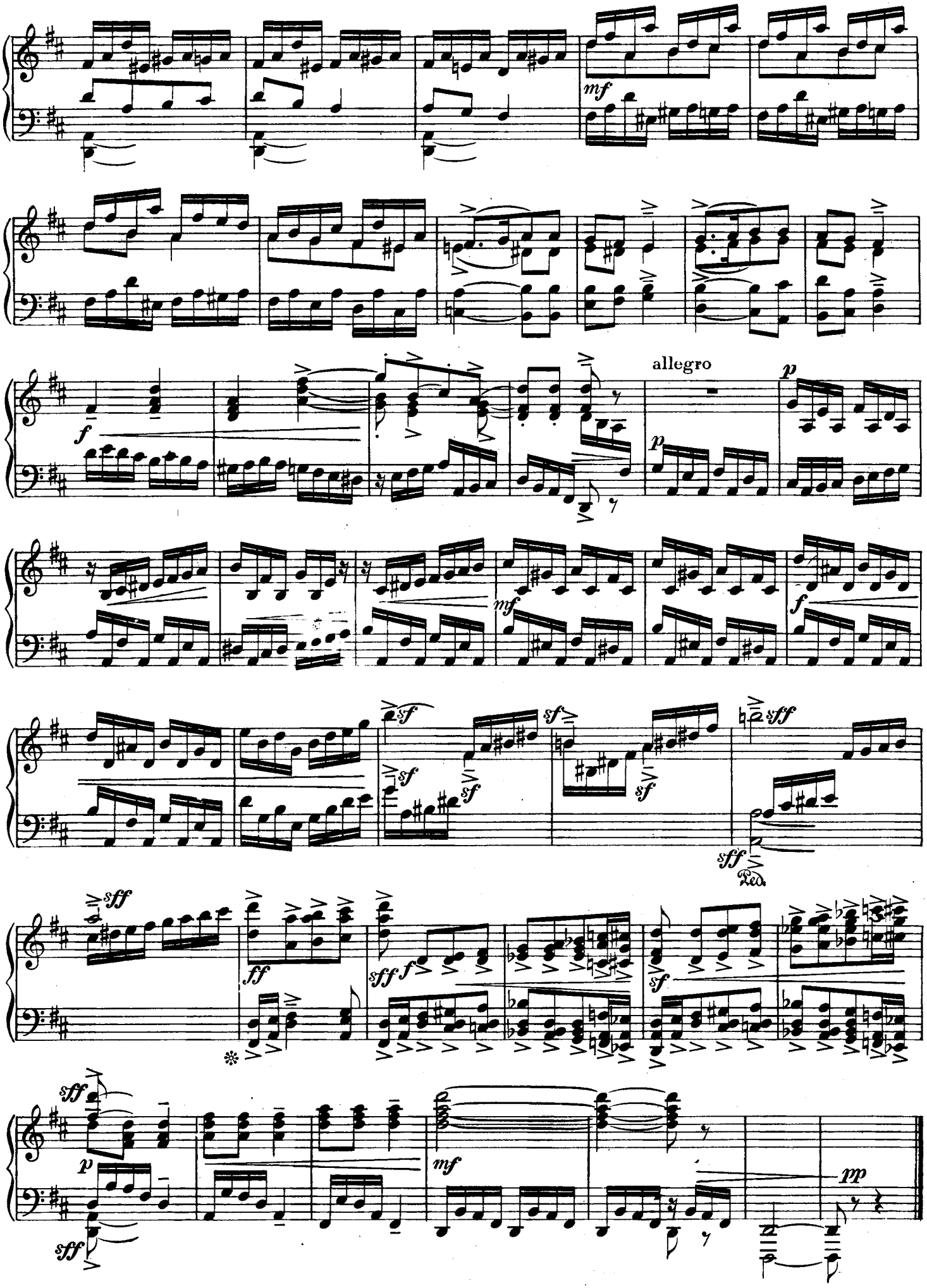
mf
allegro
p
f
mf
f
sf
sf
sf
sff
sff
Ped.
sff
ff
sff
f
sf
sff
p
mf
pp

II

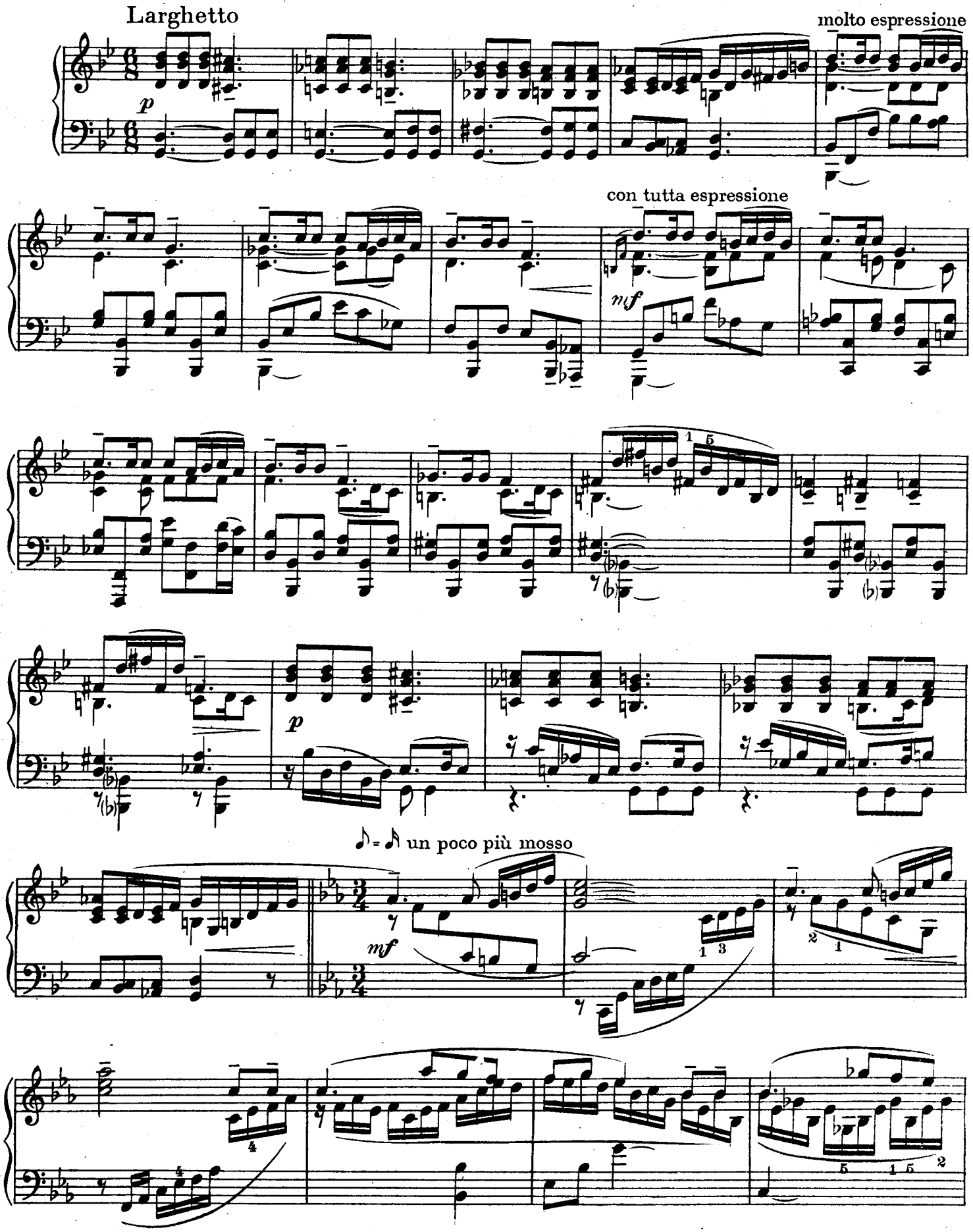
Larghetto
molto espressione
con tutta espressione
un poco più mosso

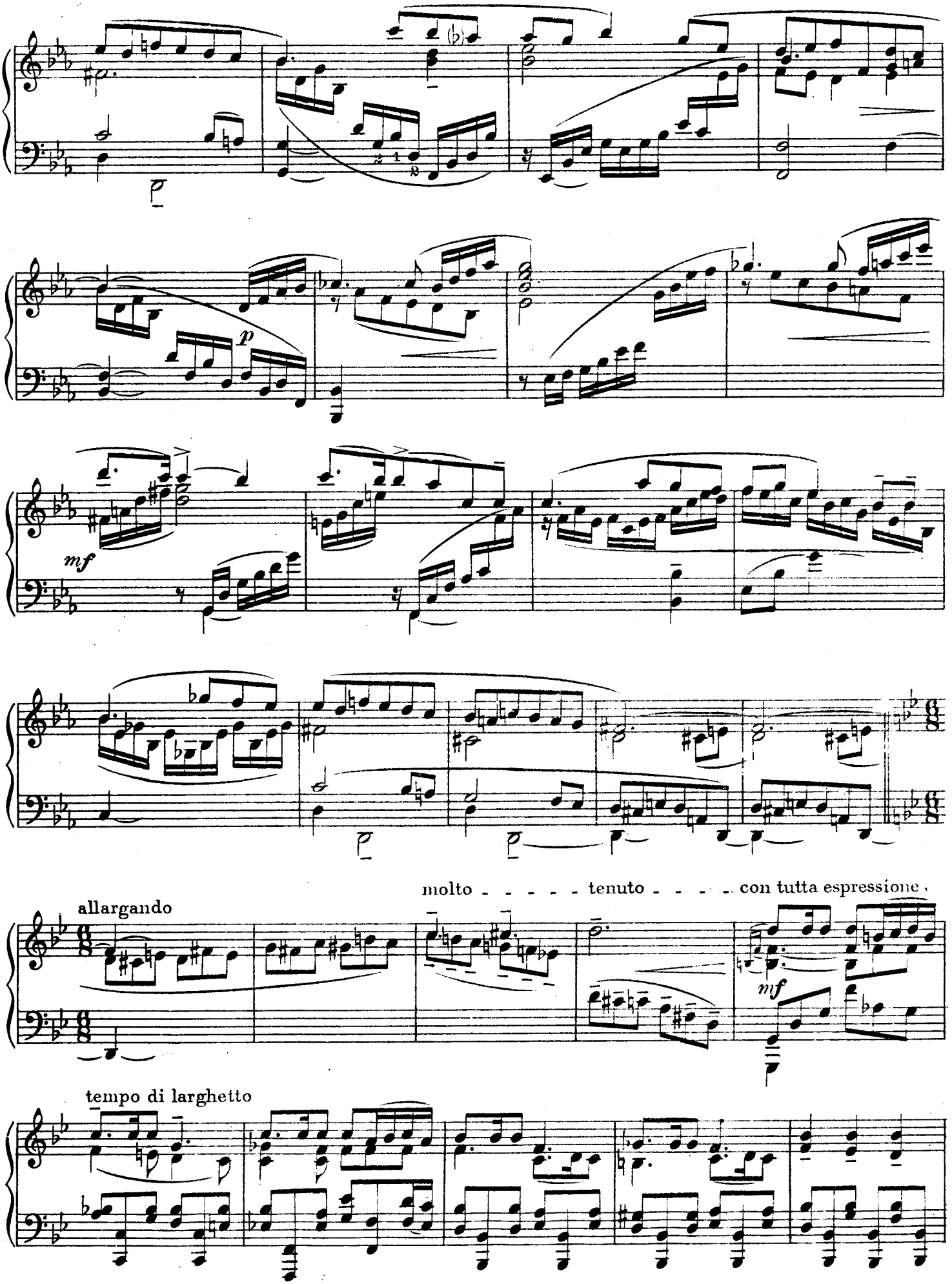
p
mf
molto - - - - - tenuto - - - - - con tutta espressione
allargando
mf
tempo di larghetto

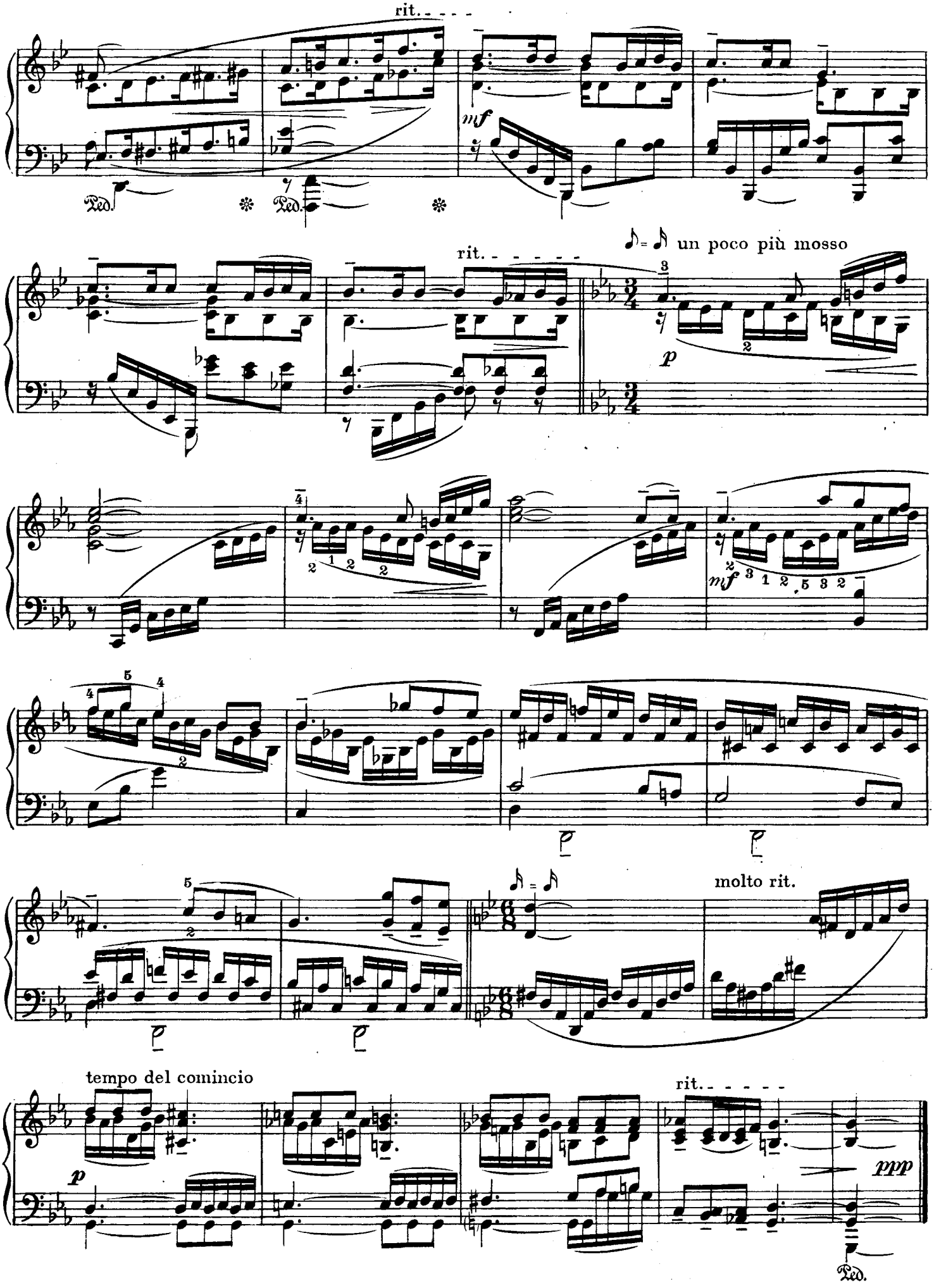
rit.
Ped.
Ped.
mf
rit.
♪= ♪ un poco più mosso
p
mf
molto rit.
tempo del comincio
p
rit.
ppp
Ped.

III

Allegro vivace

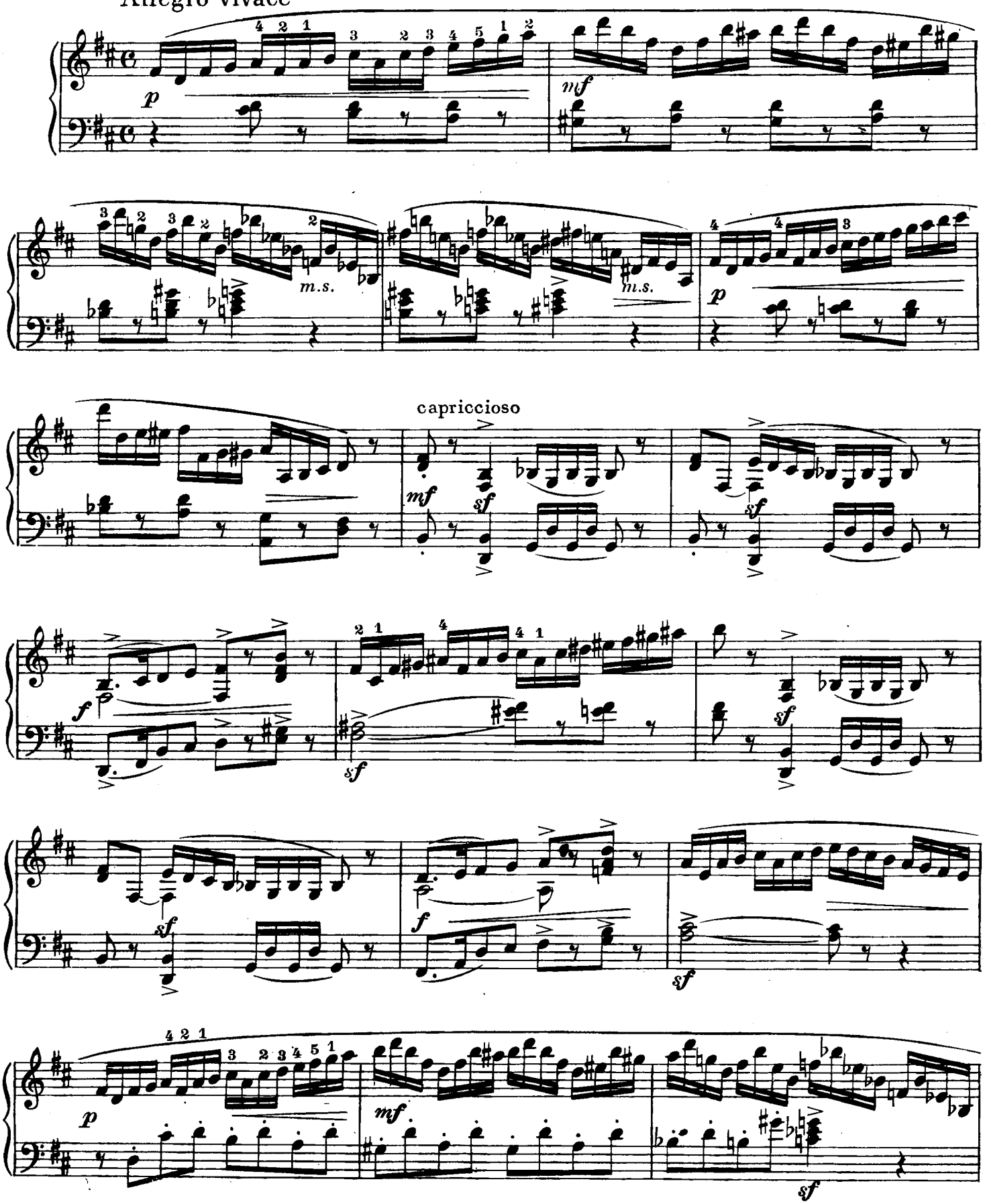

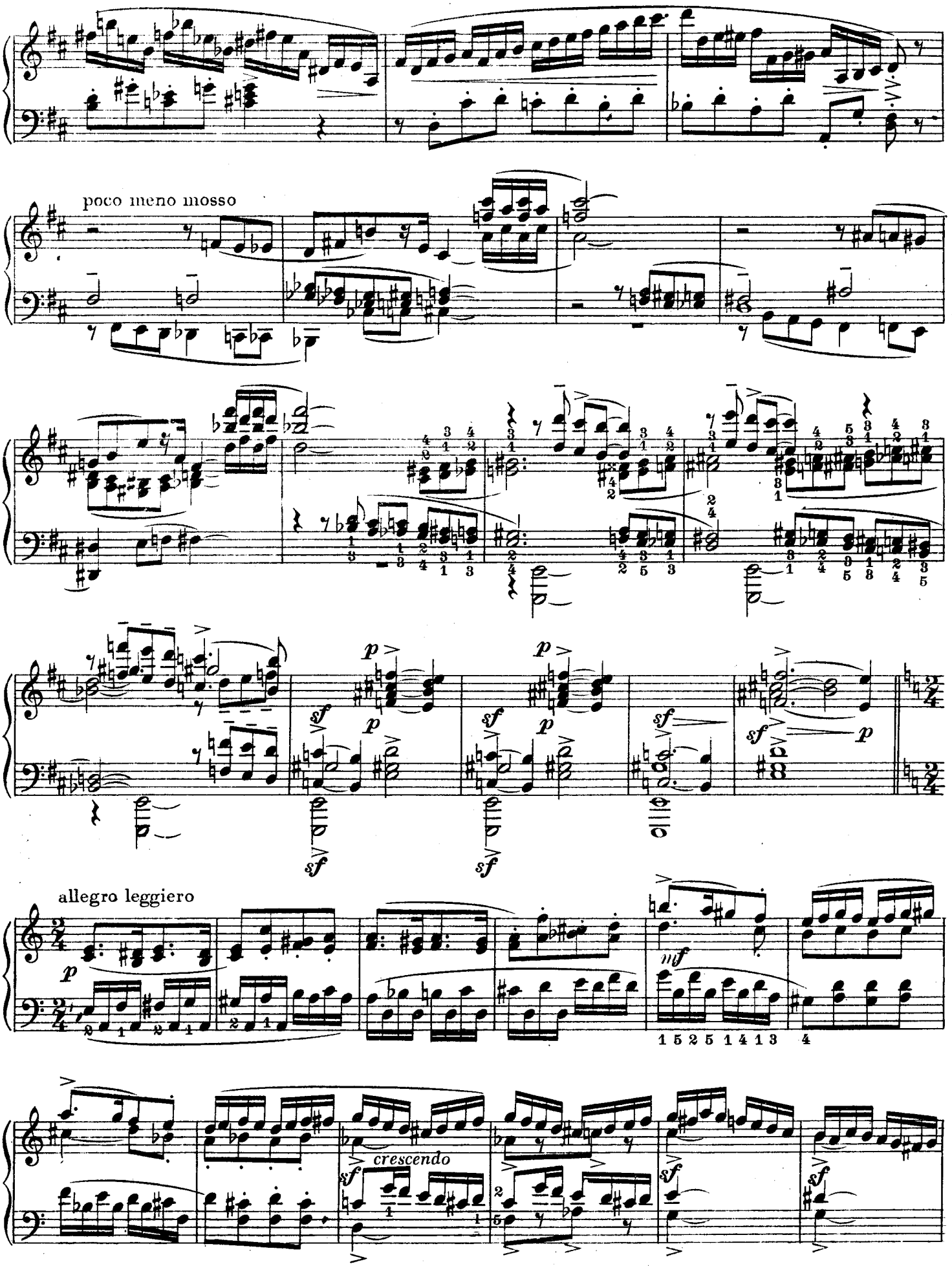
poco meno mosso
allegro leggiero
crescendo

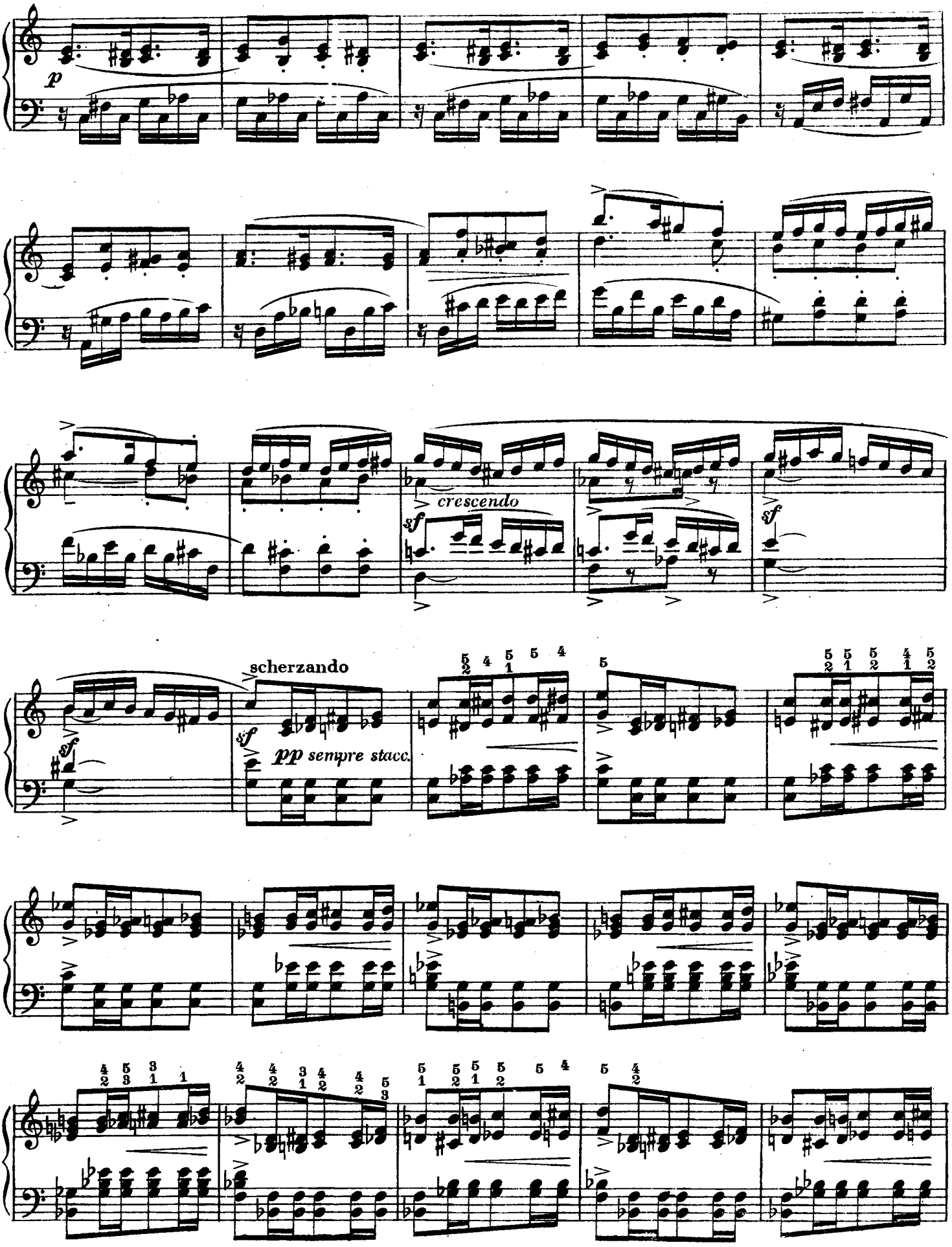
p
crescendo
sf
sf
scherzando
sf
pp sempre stacc.

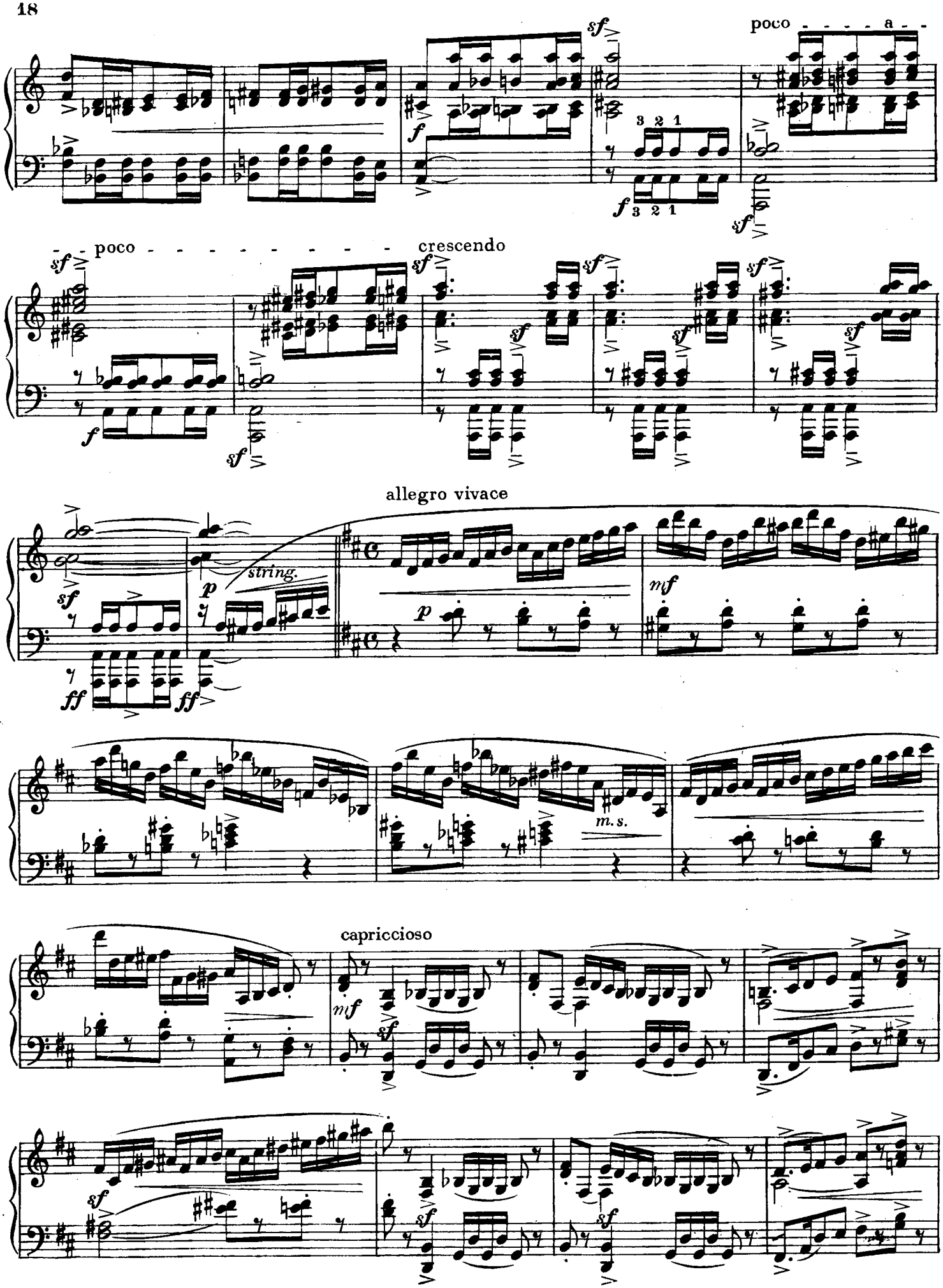
poco - - - - a - -
poco - - - - - - - - - - - crescendo
allegro vivace
string.
m.s.
capriccioso

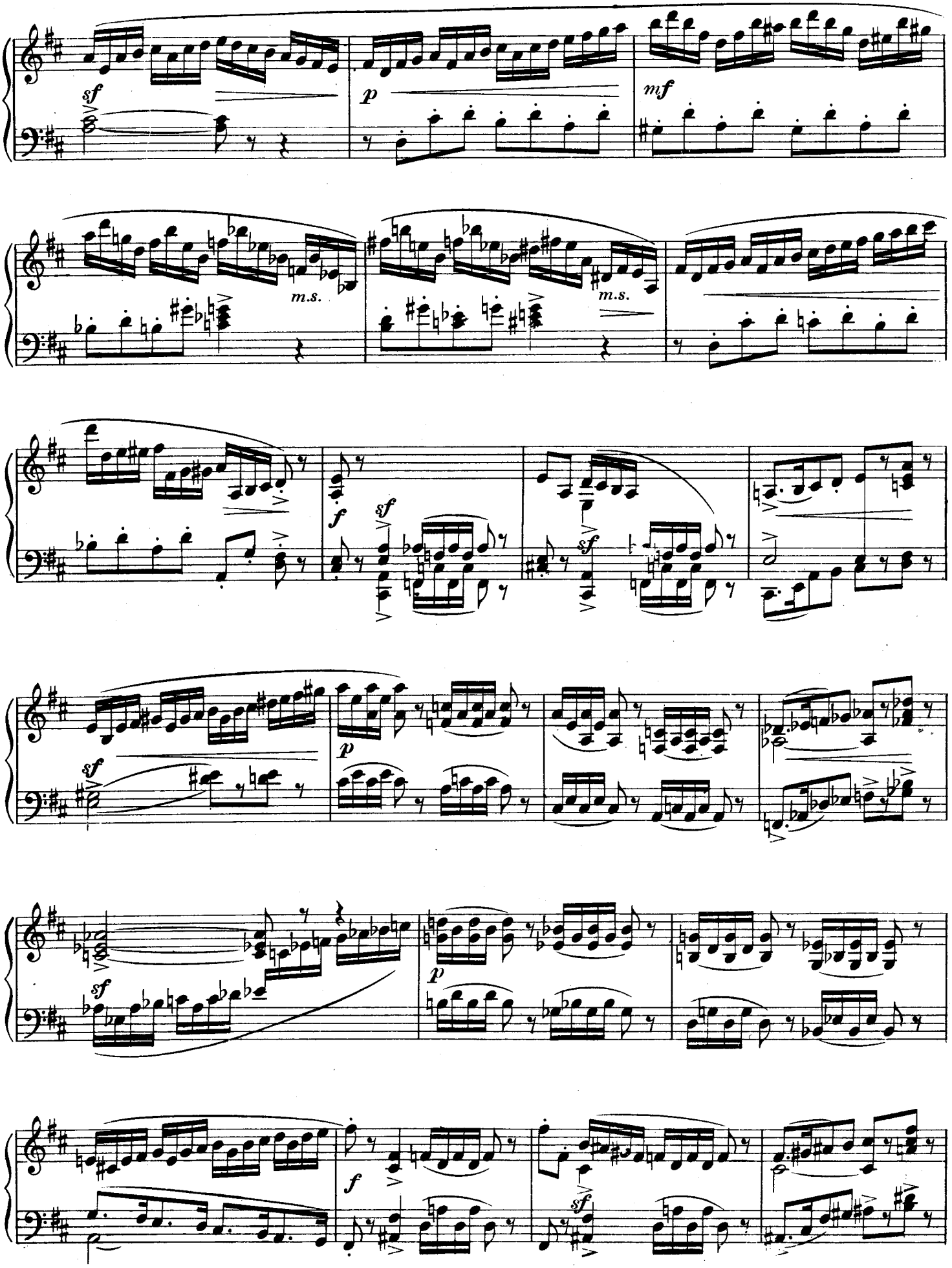
sf
p
mf
m.s.
m.s.
f
sf
sf
p
sf
p
f
sf

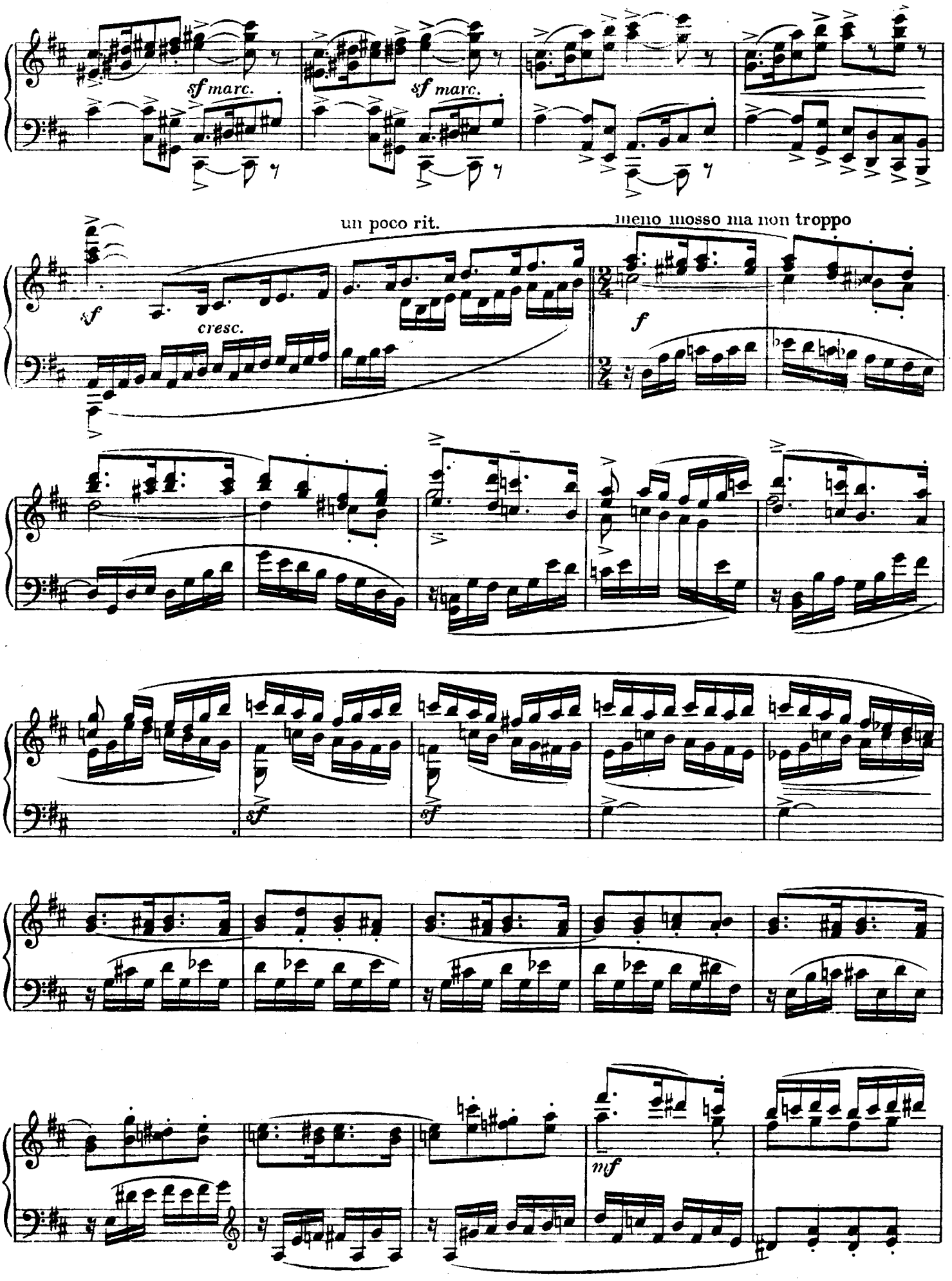
sf marc.
sf marc.
un poco rit.
meno mosso ma non troppo
sf
cresc.
f
sf
sf
mf

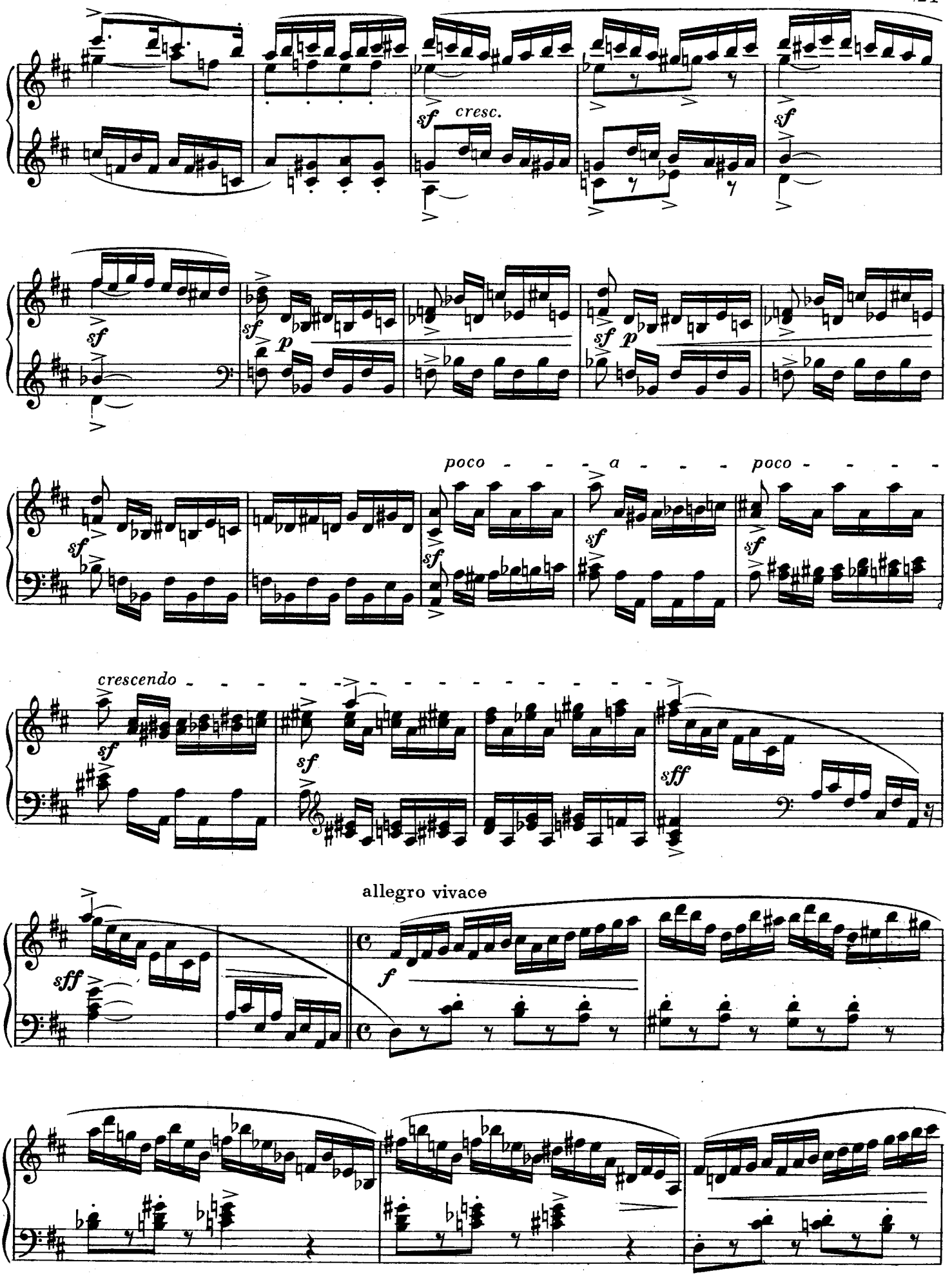
cresc.
poco - - - a - - - poco - - - -
crescendo - - - - - - - - - - - - - - - - -
allegro vivace

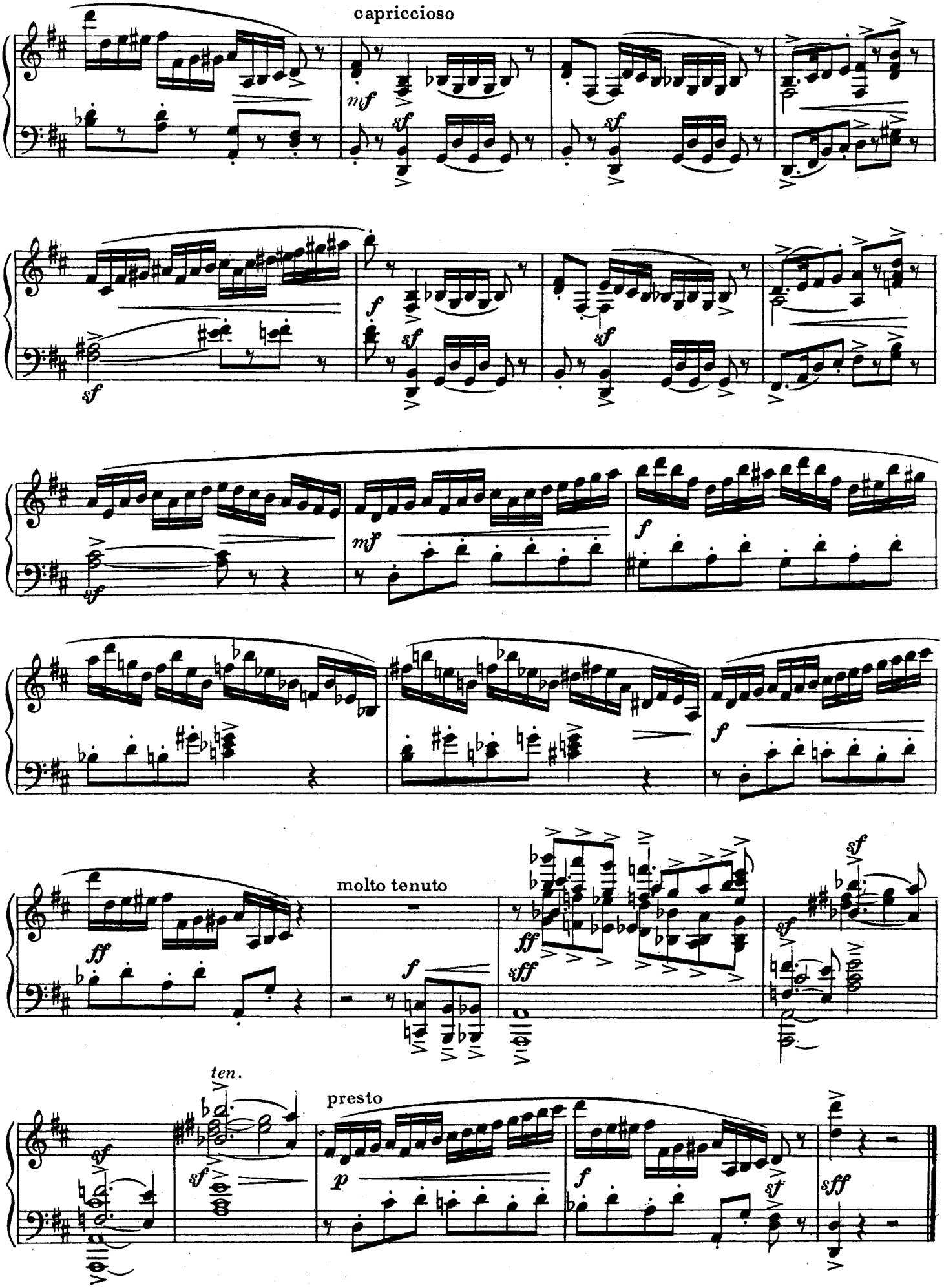
capriccioso
molto tenuto
ten.
presto